

PLAN MOT
KRÄNKANDE
BEHANDLING,
TRAKASSERIER OCH
SEXUELLA
TRAKASSERIER LÄSÅR
23/24

Hagalundskolan F-6

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
1.1	Följande verksamheter omfattas av planen	4
1.2	Skolans ansvar	4
1.2.1	<i>Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier</i>	<i>4</i>
1.2.2	<i>Skyldighet att anmäla</i>	<i>5</i>
1.2.3	<i>Ansvar</i>	<i>5</i>
1.2.4	<i>Lagstiftning</i>	<i>5</i>
1.3	Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier	5
1.4	Ansvarig rektor	6
1.5	Förankring av planen	6
2	Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge	7
2.1	Delaktighet	7
2.1.1	<i>Elevers delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.2	<i>Vårdnadshavarnas delaktighet</i>	<i>7</i>
2.1.3	<i>Personalens delaktighet</i>	<i>7</i>
2.2	Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder	7
2.3	Beskrivning av nuläge	8
3	Analys och åtgärder för kommande läsår	10
3.1	Analys	10
3.2	Nya mål, insatser och åtgärder	10
4	Bilaga 1: Begrepp och definitioner	12
5	Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder	14
6	Bilaga 3	17

1 Bakgrund

1.1 Följande verksamheter omfattas av planen

Förskoleklass, fritidshem och grundskola.

1.2 Skolans ansvar

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. De ska aldrig behöva utsättas för kränkningar, det vill säga sårande eller förnedrande behandling, varken från lärare och personal på skolan eller från andra elever.

Skolan har ansvar att förhindra att elever behandlas illa och det regleras i skollagen och diskrimineringslagen. I dagligt tal brukar man kalla återkommande kränkningar för mobbning, men det är inte ett begrepp som används i lagstiftningen. Istället används begreppen kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier (se även bilaga 1 om begrepp och definitioner).

1.2.1 Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier

På varje skola ska det enligt skollagen finnas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Det målinriktade arbetet omfattar att främja, förebygga, upptäcka och åtgärda kränkande behandling. Varje år ska det upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder man avser att påbörja eller genomföra det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska vara med i efterföljande års plan.

Enligt diskrimineringslagen ska skolan arbeta med aktiva åtgärder för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett diskrimineringsgrund. Varje verksamhet ska ha riktlinjer som visar att sexuella trakasserier och trakasserier som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna inte accepteras. Varje skola ska också ha rutiner som dels klargör hur verksamheten ska agera om trakasserier påstås ha inträffat, dels anger vem den som anser sig trakasserad ska vända sig till och vem som ska ansvara för att händelsen eller påståendena utreds.

De sju grunderna för diskriminering:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

För skolorna i Lunds kommun väljer vi att ha en samlad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier. Det är viktigt att all personal och även eleverna och deras vårdnadshavare känner till planen.

1.2.2 Skyldighet att anmäla

En lärare eller annan personal på skolan som får veta att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten ska anmäla detta till rektorn. Rektorn är skyldig att anmäla det till huvudmannen. När det gäller kränkande behandling är huvudmannen skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i de fall kränkande behandling konstaterats, vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

1.2.3 Ansvar

Huvudmannen, i detta fall Lunds kommun, har det yttersta ansvaret för att skollagen och diskrimineringslagen följs. I Lunds kommun har huvudmannen delegerat dessa ansvarsområden till respektive skolas rektor.

För verksamhet som avses i skollagens 25 kapitel (exempelvis öppen förskola och öppen fritidsverksamhet) och fritidshem som inte är integrerade med en skolenhet gäller plikten att anmäla kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier för den personal som huvudmannen utser.

1.2.4 Lagstiftning

Lagstiftning som styr ovan beskrivna skyldigheter att arbeta mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns i:

- Skollagen kapitel 6, 6-10 §§
- Diskrimineringslagen kapitel 16, 18-20 §§

1.3 Rutin för arbete då elev kan ha/har utsatts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier

Barn- och skolförvaltningen har tagit fram en förvaltningsgemensam rutin som används när skolan fått veta att en elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier av en annan elev eller av personal. I dessa fall ska personalen informera rektor omgående i enlighet med 6 kap 10 § skollagen, eller 2 kap 7 § diskrimineringslagen (anmälningsplikt). All personal inom förvaltningens olika verksamheter omfattas av bestämmelserna.

Rutinbeskrivning när ett barn eller en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier:

Medarbetare

När en medarbetare får veta att ett barn eller elev har eller kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier ska medarbetaren genast informera rektorn om detta, senast nästa arbetsdag.

Rektor

Så snart informationen nått rektorn görs en anmälan till huvudmannen om händelsen. Rektorn, eller en annan person som rektorn utser, börjar sedan att tala med de som varit involverade. Rektorn beslutar också om eventuella åtgärder för att förhindra att kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier fortsätter.

I de fall då kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier har konstaterats,

följer rektorn, eller den rektorn utser, upp att åtgärderna varit tillräckliga och att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen har upphört. Om det i uppföljningen visar sig att de vidtagna åtgärderna inte varit tillräckliga beslutar rektorn om eventuella förändringar av de åtgärder som vidtagits tidigare, alternativt fattar beslut om nya åtgärder för att se till att den kränkande behandlingen, diskrimineringen eller trakasserierna verkligen upphör.

1.4 Ansvarig rektor

Anne-Marie Lundborg Berggren, rektor

Lina Lindsjö, biträdande rektor

1.5 Förankring av planen

Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier förankras med vårdnadshavare i början av läsåret genom att informera om att planen finns, dess innehåll och var man kan hitta den. Skolan/fritids/förskoleklassen förklarar och informerar om rutinerna kopplat till skolan/fritid/förskoleklassens arbete då barn eller elev utsätts för kränkande behandling, trakasserier eller sexuella trakasserier.

Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns på skolans hemsida.

Nyupprättad plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier lyfts med vårdnadshavare, barn/elever och personal när den är färdigställd i början av läsåret.

Nyupprättad plan går igenom i sin helhet på läsårets första föräldramöte, Hagalundsråd och APT senast i oktober.

Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier är ett underlag som rektor alt skoladministratör går igenom med ny medarbetare/kollega/vikarie som en del av introduktionen.

2 Föregående läsårs arbete och beskrivning av nuläge

2.1 Delaktighet

2.1.1 Elevers delaktighet

Eleverna görs delaktiga i skolan övergripande värdegrundsarbete genom att klassråd och elevråd (Hagalundsrådet). Hagalundsrådet genomför varje läsår trygghetsvandring.

2.1.2 Vårdnadshavarnas delaktighet

Hagalundskolans vårdnadshavare görs främst delaktiga i vårt värdegrundsarbete genom information från klassmentor, oftast via veckobrev på Unikum men även vid föräldramöten och utvecklingssamtal.

Vid varje föräldramöte informerar vi om vårt övergripande värdegrundsarbete på skolan samt informerar om DF Respons hur vi agerar och arbetar när en kränkande incident sker. Ibland efterfrågar vårdnadshavare specifik information kring något arbete eller arbetsgång och då delger vi givetvis det som vi kan med hänsyn till sekretess och GDPR.

Vår Plan mot kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier finns på skolans hemsida.

2.1.3 Personalens delaktighet

Personalen gör fortlöpande utvärderingar, både enskilt och tillsammans i arbetslagen, kring pågående värdegrundsarbete samt en större läsårsutvärdering vid läsårets slut kring både sitt eget, klassens och Trygghetsgruppens arbete.

Dessa utvärderingar och analyser, tillsammans med sammanställning från DF Respons, ligger sedan till grund för kommande läsårs värdegrundsmål och värdegrundsarbete

Trygghetsgruppen sammanställer utvärderingen och analyserar föregående läsårs arbete och utarbetar därefter nya mål för kommande läsår. Trygghetsgruppen visar sin analys och sammanställning för arbetslagen och vid behov diskuteras vissa delar gemensamt.

2.2 Resultat av föregående läsårs insatser och åtgärder

Föregående läsårs insatser och åtgärder

Föregående läsårs arbete med att minska antalet kränkande behandlingar genom att ha en hög vuxentäthet och vuxennärvaro i de moment som vi ser kräver det, tax på raster, i kapprum, vid övergångar och förflyttningar har genomförts väl men trots det har antalet kränkande behandlingar ökat med några antal sedan föregående läsår.

Föregående läsårs arbete med att ge åk 6 ett bra sista år på Hagalundskolan, bland annat med en "Tillsammansdag" under höstterminen och ansvar över "Lekdagar" under vårterminen har genomförts på ett bra och tillfredsställande sätt. Både "Tillsammansdagen" och "Lekdagarna" var mycket uppskattad av både elever och personal.

Föregående läsårs arbete med en ökad känsla av trygghet i kapprummen och vid övergångar och förflyttningar genom att ha hög vuxentäthet och vuxennärvaro har vi arbetat mycket med och tycker att det lett till ökad trygghet. Arbetet har krävt noga strukturer och rutiner samt många vuxna som hjälps åt och delat på ansvaret.

2.3 Beskrivning av nuläge

Beskrivning av nuläge

Hagalundskolans värdegrundsarbete **HJÄRTA**

Hälsa: Vi arbetar hälsofrämjande och förebyggande mot alla former av kränkningar och trakasserier. En god arbetsmiljö.

Jämlikhet: Alla är lika värda. Vi ska vara öppna för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Vi ska vara rättvisa mot varandra.

Ärlighet: Vi ska vara ärliga mot varandra och stötta och hjälpa varandra. Vi ska ha förståelse för varandra, vara lyhörda, visa hänsyn och empati och ha tilltro till varandra.

Respekt: Var och en ska möta respekt för sin person och sitt arbete. Vi ska vara artiga och vårda vårt språk och vara snälla mot varandra. Vi ska respektera varandras ägodelar och gemensamt ta ansvar för skolans miljö.

Trygghet: Alla ska känna sig trygga och accepteras för den man är. Vi ska uppmuntra och stötta varandra och alla ska få vara med i gemenskapen på skolan.

Ansvar: Vi ska alla tillsammans ta ansvar för elevernas lärande. Undervisningen ska vara lustfylld och nyfikenhet skall uppmuntras. Vi ska ta ansvar för lärandemiljön och skapa förutsättningar för en studiero.

Hagalundskolan startar upp varje läsår med några dagars riktat värdegrundsarbete enligt HJÄRTA, som därefter får belysa hela läsårets arbete.

Vid varje läsårsstart görs nya klassrumsregler för varje klass och varje klass går också igenom skolans ordningsregler och som är noga förankrade hos både elever och personal.

Varje klass arbetar sedan vidare med värdegrundsarbete på olika sätt beroende på ålder och behov. De yngre eleverna arbetar mycket med lek, både den fria och den styrda, där samarbete tränas. De flesta klasser arbetar med drama och rollspel på olika sätt för att gestalta och prova olika roller och synsätt. Många klasser planerar in en period av mer aktivt och riktat värdegrundsarbete när behovet finns eller visar sig.

Vi ser ett behov av att följa upp arbetsområden med kroppen och sex- och samlevnad bland de äldre eleverna, där ett aktivt och riktat värdegrundsarbete kommer som en naturlig förlängning kring de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värd, jämställdhet samt solidaritet mellan människor .

Varje förmiddagsrast erbjuds det organiserade aktiviteter och lekar som ett led i att få

fler elever aktiva under rasterna samt att erbjuda eleverna en rolig och meningsfull rast. Rastaktiviteterna är också planerade för att kunna ha många deltagare och passa och en bred åldersgrupp och även inkludera våra elever från grundsärskolan. Under de flesta rasterna och utevistelserna under både skol- och fritidstid är vår rastbod "Tricky" öppen där mycket olika lek- och spelmaterial finns för utlåning.

Vi arbetar tematiskt på skolan med åldersblandade temadagar och verkstadspass där även våra elever från vår anpassade grundskola integreras. Detta ökar samarbetet och gemenskapen på hela skolan.

Även fritidshemmet har en del samarbete och gemensamma aktiviteter mellan avdelningarna.

Trygghetsgruppen har ett särskilt riktat fokus och samarbete med åk 6 under läsåret.. Trygghetsgruppen aggerar, tillsammans med personal i åk 6, en "Tillsammans dag" för eleverna i åk 6 under höstterminen. Syftet med dagen är att ge åk 6 en trevlig dag där samarbete och gemenskap står i fokus. Vi vill också ge åk 6 några extra och en bra start på deras sista år på Hagalundskolan. Eftersom de nu är de äldsta eleverna på skolan vill vi också att de känner ett ökat engagemang och ansvar över det uppdraget.

Eleverna i åk 6 får i gengäld, tillsammans med personal, arrangera "Klassens friidrottsdag" under höstterminen och lekdagar under vårterminen.

Trygghetsgruppen anordnar en Hjärtedag, i anslutning till Alla hjärtans dag, då vi arbetar extra med Hagalundskolan Hjärta.

Samtliga klasser och elever gör sociogram under höstterminen, v. 41 och v.42, för att kartlägga elevernas trivsel och sociala relationer. Trygghetsgruppen sammanställer resultatet och både arbetslagen och Trygghetsgruppen planerar sitt fortsatta arbete utifrån resultaten från sociogrammen.

Samtliga elever och klasser genomför en Trivselenkät under vårterminen, för att kartlägga elevernas trivsel och mående. Trivselgruppen sammanställer resultatet och både arbetslagen, Trivselgruppen och skolledningen arbetar vidare utifrån Trivselenkätens resultat.

3 Analys och åtgärder för kommande läsår

3.1 Analys

Vi har ett grundläggande och bra strukturerat värdegrundsarbete som genomsyrar hela vår verksamhet under både skol- och fritidstid. Det dagliga förebyggande arbetet som görs i respektive klass ligger till grund för att många elever trivs och är trygga under sin skoldag. Vi har god förmåga att se och upptäcka var och när problem eller svårigheter uppstår, samt att tillsammans finna lösningar på dessa.

Vi vill fortsätta att arbeta aktivt för att minska antalet rapporterade kränkande behandlingar. Detta genom att vi öka vuxentätheten och vuxennärvaron i alla de moment där vi ser att behovet finns, tex vid raster, kapprum, övergångar och förflyttningar. Då kan det behövas tydliga rutiner och strukturer samt ett schema över vem som är var.

Vi vill fortsätta med att satsa lite extra på åk 6 för att ge dem ett sista bra år på Hagalundskolan. Eftersom de är de äldsta eleverna på skolan vill vi också att de känner ett ökat engagemang och ansvar över det uppdraget.

Vi vill fortsätta att ha ett gott samarbete över hela skolan och mellan både personal och elever. Vi fortsätter därför att genomföra både sociogram och Trivselenkät som ett led i detta arbete.

För att utöka elevsamarbetet ytterligare startar vi upp Skol IF.

3.2 Nya mål, insatser och åtgärder

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering
Minska antalet kränkande behandlingar	Hög vuxentäthet och vuxennärvaro i de moment som kräver det, tex raster, kapprum, övergångar och förflyttningar.	Minska antalet rapporter om kränkande behandling.	Sammanställning och kartläggning av kränkande behandling.
Öka personalens medvetande och kompetens kring kränkande behandlingar.	Utbildning i kränkande behandling på es Tracer.	Ökad medvetenhet och kompetens hos personalen kring agerande vid kränkande behandlingar samt möjlighet att tillsammans diskutera vad som utgör en kränkning.	Utvärdering i samtal i arbetslagen efter genomförd utbildning.
Fortsätta att öka känslan av trygghet i kapprum och vid övergångar och förflyttningar	Hög vuxentäthet och vuxennärvaro i kapprum och vid övergångar och förflyttningar.	Att samtliga elever ska känna sig trygga under hela sin skoldag och i alla skolans utrymmen.	Samtal med elever, elevenkät och trygghetsvandring.
Öka åk 6 engagemang och ansvar som äldst elever på skolan.	Tillsammansdag för åk 6 under höstterminen, friidrottsdag under höstterminen samt lekdagar under vårterminen.	Att eleverna i åk 6 känner ett ökat engagemang och ansvar över att vara äldst på skolan.	Utvärdering med eleverna i åk 6.
Fortsätta att arbeta med Skol IF för ett ökat elev- ansvar och gemenskap hos både ansvariga elever och deltagande elever.	Skol IF	Att de äldre eleverna som arrangerar aktiviteterna i Skol IF känner ett ökat ansvar och att deltagande elever känner glädje och gemenskap under aktiviteterna.	Skol IF:s utvärdering.

Mål	Aktivitet	Förväntat resultat	Metod för utvärdering

4 Bilaga 1: Begrepp och definitioner

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program. En pojke nekas arbeta med pärlplattor pga sitt kön.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar eleven på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker elevens värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker elevens värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både personal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling:

- Carl blir ofta kontaktad på nätet av elever på skolan. Där kallar de honom "pucko" och "tjockis". De har också lagt ut bilder av Carl på sociala medier. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i barngruppen och vill inte lugna ner sig, pedagogen ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på gården/rasterna. Han är hellre

ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Förskolans/skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. "Han är en ensamvarg", säger pedagogern. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelade. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när eleven, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

5 Bilaga 2: Diskrimineringsgrunder

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man. Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet "Det är för hårt arbete för en tjej". [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på förskolan för att han är den ende killen som valt att vara med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön. Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala". Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i förskolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratorn på sin skola för att tala om problem i familjen. Skolkuratorn ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola/skola med många barn/elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra barnen/eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Personalen avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De

menar ju inget illa". [trakasserier]

- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria A, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några barn. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på slöjden med motiveringen "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom en klass inom anpassad grundskola, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra barn/elever ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från samlingen/klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar förskolan/skolan inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå här!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning. Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i förskolan/skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med och leka.
- James vill inte vända sig till sin pedagog eftersom pedagogen ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den

första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av

ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan/skolan. Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina kamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes barngrupp/klass. Hon blir sårad när de andra kamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]

6 Bilaga 3